

СПРИЙНЯТТЯ ЧАСУ ГЛУХИМИ ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ

Часові уявлення глухих дітей відрізняються від уявлень про час дітей зі збереженим слухом, тому що у сприйнятті часу особлива роль належить м'язовим і слуховим відчуттям. Дослідниками в області спеціальної психології і педагогіки встановлено, що виконання глухими різних дій характеризується деякою сповільненістю. На порушення часових параметрів рухів у глухих дітей вказувалося в роботах О. Гозової [2], Ю. Комарова [1], Б. Орлова [2], О. Форостян [3] та ін.

У науковому дослідженні О. Форостян [3] доведено, що помилки при оцінці часових інтервалів досягають у глухих дітей молодшого шкільного віку 70% від заданих величин. В роботі Ю. Комарова [1] також вказується на те, що відсутність слуху суттєво позначається на функції сприйняття часу. Середня величина помилки при оцінюванні часових проміжків глухими в його дослідженні склала 60% та збільшувалась з підвищенням заданого часового інтервалу.

У нашому дослідженні, між середніми результатами глухих хлопчиків молодшого шкільного віку та їх однолітками із збереженим слухом, відзначаються значні розбіжності ($P < 0,05$), які складають від 27,89% до 48,75%. Глухі дівчатка також суттєво відстають від дівчаток із збереженим слухом в оцінюванні часових інтервалів ($P < 0,05$). Різниця результатів між цими групами склала від 17,06% до 40,78%. Не можна не відзначити особливість оцінки заданих часових інтервалів глухих дітей молодшого шкільного віку – збільшення помилок зі збільшенням заданого часового інтервалу.

Слід також вказати, що глухі діти відхилялися від необхідного ритму рухів, незважаючи на те, що запропоновані у тесті рухові дії достатньо прості для виконання. Крім того, наші педагогічні спостереження свідчать про те, що глухі діти молодшого шкільного віку погано представляють відносини між часовими одиницями вимірів (секунда, хвилина, година), часову послідовність, «наповнюваність» відрізків часу.

Таким чином, недостатність мовної діяльності, зменшення обсягу інформації, одержуваної глухими дітьми внаслідок поразки слуху, позначаються на правильності сприйнятті проміжків часу під час виконання рухових дій і, як наслідок, сповільнюють їх часову структуру. Але здібність до диференціювання часу тренується. Забезпечити

усвідомлення відрізків часу, а також орієнтуватися в часі при виконанні різних рухових дій циклічного й ациклічного характеру можливо лише при регулярній терміновій інформації глухих учнів про часові параметри.

ЛІТЕРАТУРА

1. Комаров Ю. Н. Восприятие времени у глухих в процессе занятий физическими упражнениями / Ю. Н. Комаров, Г. И. Савенков // Дефектология. – 1976. – №3. – С. 13–17.
2. Орлов Б. И. Значение временных представлений при формировании темпа трудовой деятельности глухих учащихся / Б. И. Орлов // Профессиональное обучение глухих / под ред. А. П. Гозовой. – М., 1975. – С. 92–132.
3. Форостян О. І. Розвиток точності рухів у глухих школярів засобами фізичного виховання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.03 «Корекційна педагогіка» / Ольга Іванівна Форостян; Інститут дефектології АПН України. – Одеса, 2001. – 19 с.